

Oikaisuvaatimus Marjo Hyttinen päätökseen 14.4.2026 §6, väitöskirjatutkimushanke

Tervitutk 19.05.2026 § 14
15282/02.05.01/2023

Valmistelija(t) Juristi Paavo Autere, p. 044 717 9665,
paavo.autere@pshyvinvointialue.fi

Päätös Merkitään pöytäkirjaan, että Kati Kinnunen ilmoitti olevansa esteellinen (Hall 28 § mom. 1) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
Alueellinen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta päätti hylätä oikaisuvaatimuksen asiaselosteessa kuvatuin perustein.

Esittelijä Puheenjohtaja Eija Ruotsalainen, eija.ruotsalainen@etelasavonha.fi

Päätösehdotus Alueellinen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen asiaselosteessa kuvatuin perustein.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 18

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:
Oikaisuvaatimus
Hakemusasiakirjat
Yhteenveto arviointipisteityksestä ja palautteista

Esityslistan oheisaineistona:

1 Valmistelu **Oikaisuvaatimus**

Marjo Hyttinen ("oikaisuvaatimuksen tekijä") on 27.4.2026 saapuneella oikaisuvaatimuksella pyytänyt oikaisua alueellisen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunnan ("toimikunta") päätökseen siltä osin, kun hakemuksen pisteytys perustuu yksittäisiin arvioihin, jotka eivät vastaa hakemuksen sisältöä eikä VTR-haun arviointiperusteiden tarkoitusta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on perustellut vaatimustaan seuraavasti:

1. Arviointikohta ” Suuria tietoaaineistoja hyödyntävien tutkimusmenetelmien saaminen terveydenhuollon käyttöön”

Yksi arvioija on antanut nolla pistettä, joka ei vastaa hakemuksen sisältöä. Tutkimus perustuu kahteen laajaan valtakunnalliseen rekisteriaineistoon. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää synnytysten hoitokäytäntöjen kehittämisessä koko Suomessa.

2. Arviointikohta ” Tutkimushankkeen yleinen merkitys ja vaikuttavuus terveyden edistämisen ja sairauksien hoidon kannalta ”

Yksi arvioija on antanut yhden pisteen, kun muu arvioijat ovat antaneet 3-5 pistettä. Poikkeama on huomattava ja ristiriidassa hakemuksessa esitettyjen laajojen perustelujen kanssa. Hakemuksessa on kuvattu tutkimuksen merkitys synnysten laadun ja potilasturvallisuuden parantamisessa, sen linjautuminen painoalueisiin, merkitys KYS:in erityisvastuualueella sekä tutkimustiedon leviäminen ja hyödyntäminen terveydenhuollossa. Tutkimus käsittelee ajankohtaista ja kansallisesti merkittävää ilmiötä.

3. Arviointikohdat, jotka koskeva terveys- ja hyvinvointieroja sekä palvelujärjestelmän kehittämistä, vaikuttavuutta, laatua ja turvallisuutta

Hakemuksen arvioinneissa on havaittavissa epäjohtonmukaisuutta. Joissakin arvioinneissa tutkimuksen palvelujärjestelmän vaikuttavuutta, potilasturvallisuutta sekä terveys- ja hyvinvointieroja koskevat kriteerit on arvioitu nolllalla pisteellä, vaikka teemat on hakemuksessa käsitelty keskeisinä tutkimustavoitteina.

4. Eräässä arvioinnissa yleisarvion perusteluissa on viitattu väitöskirjatutkimuksen palkkatasoon. Palkkotason käyttäminen pisteytyksen perusteena ei ole arviointiohjeen mukainen.

2 Oikaisuvaatimuksen tekijän tutkimushankkeen arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä on hakenut toimikunnalta valtion tutkimusrahoitusta (”VTR-rahoitus”) vuodelle 2026 väitöskirjatutkimusten luokassa tutkimushankkeeseen nimeltä ”Suomen synnytyssairaaloiden hoidon laadun ja turvallisuuden vertailu Robsonin luokittelun avulla ”, jäljempänä ”tutkimushanke”.

Arvioijat ovat pisteyttäneet tutkimushankkeen eräät arviointikohdat seuraavasti

1. STM:n painoalueisiin kuuluvassa arviointikohdassa ”Suuria tietoaaineistoja hyödyntävien tutkimusmenetelmien saaminen terveydenhuollon käyttöön ” on yhdessä arviointikohdassa

annettu nolla pistettä. Tämä on tarkoittanut sitä, että arvioijan mukaan tutkimushanke ei kohdistu STM:n painoalueelle.

2. Arviointikohdassa ” Tutkimushankkeen yleinen merkitys ja vaikuttavuus terveyden edistämisen ja sairauksien hoidon kannalta ” eri arvioijat ovat pisteyttäneet hakemuksen pisteytyskaalan vaihdellassa yhdestä pisteestä (heikko) viiten pisteeseen(erinomainen).
3. Arviointikohdissa ” Terveydenhuollon ja palvelujärjestelmien vaikuttavuuden ja sen osana laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden tutkimus” sekä ” Terveys- ja hyvinvointieroja kaventavan palvelujärjestelmän kehittämistä koskeva tutkimus” tutkimushankkeelle on eräissä arvioinneissa annettu nolla pistettä. Tämä on tarkoittanut sitä, että arvioijan mukaan tutkimushanke ei kohdistu STM:n painoalueelle.
4. Väitöskirjatutkimuksen palkkatasosta on maininta yhdessä sanallisessa arvioinnissa.

Tutkimushankkeen arvioinnissa hakemus on saanut rahoituksen jaon perusteena mediaanipisteiksi 18,5 pistettä, joka ei ole riittänyt VTR-rahoituksen saamiseen.

Väitöskirjatutkimusten hakemusluokassa VTR-rahoituksen saaminen on edellyttänyt vähintään 19 mediaanipistettä, joka on alin pistemäärä sellaiselle väitöskirjatason tutkimushankkeelle, jolle VTR-rahoitusta on vielä myönnetty.

3 Sovellettavat säännökset, ohjeet ja käytäntö

VTR-rahoituksen myöntäminen perustuu terveydenhuoltolakiin, sen nojalla annettuun STM:n asetukseen sekä hyvinvointialueen ohjeisiin.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 61 §:ssä säädetään yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä yhteistyöalueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Pykälän 2 momentin mukaan yliopistotasaiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta yhteistyöalueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan yhteistyöalueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen

mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Jos yhteistyöalueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

Pykälän 3 momentin mukaan yhteistyöalueen hyvinvointialueiden on perustettava alueelleen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta, jossa on monitieteinen edustus yhteistyöalueen terveydenhuollon toimintayksiköistä. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä hyvinvointialue, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja voivat hakea terveyden tutkimuksen rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa yliopistotasoisesta terveyden tutkimuksesta vuosina 2024-2027 (66/2024) säädetään muun muassa yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueista ja painoalueille ohjattavasta rahoituksesta.

Asetuksen 2 §:n mukaan yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueet vuosina 2024–2027 ovat:

- 1) kliininen ja translationaalinen tutkimus;
- 2) suuria tietoaaineistoja hyödyntävien tutkimusmenetelmien saaminen terveydenhuollon käyttöön;
- 3) terveydenhuollon ja palvelujärjestelmän vaikuttavuuden ja sen osana laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden tutkimus;
- 4) terveys- ja hyvinvointieroja kaventava palvelujärjestelmän kehittämistä tukeva tutkimus.

Toimikunnalle osoitetut VTR-rahoitushakemukset on arvioitu ja pisteytetty arviointia koskevan Pohjois-Savon hyvinvointialueen ohjeen mukaisesti (Valtion tutkimusrahoitushakemusten (VTR) arviointi vuonna 2026), ”arviointiohje”.

Arviointiohjeen mukaan arvoinnit ja pisteytys on toteutettu ulkopuolisten arvioijien toimesta. Osa hakemuksen arvioitavista kohdista on pisteytetty Pohjois-Savon hyvinvointialueen tiedepalvelukeskuksessa ennen arvoinnin alkamista, mutta oikaisuvaatimus ei koske näin pisteytettyjä kohtia.

Arvioijat arvioivat hakemukset numeerisesti käyttäen asteikkoja 0-5 ja 0-3. Kaikenkaikkiaan pisteytettäviä arviointikohtia on 13 eri kohtaa. Lisäksi arvioijat pisteyttävät tutkimushankkeen kohdistumisen sosiaali- ja terveysministeriön määrittämille neljälle eri painoalueelle siten, että tutkimuksen kohdistuessa tietyille painoalueelle tutkimushanke saa yhden pisteen/painoalue.

Lopuksi tutkimushankkeelle annetaan yleisarvosana erittäin ansiokas/hyväksyttävä/hylättävä sekä annetaan kirjalliset perustelut yleisarviolle. Yksittäisten arviointikohtien numeerista arvioita ei

erikseen perusteella, vaan pisteiden antaminen kaikissa kohdissa perustuu arvioijan harkintaan.

Todetaan vielä käytännöistä, että kutakin yksittäistä tutkimushanketta on arvioinut viisi eri arvioijaa. Yhteensä arvioijia on kymmenen eri arvioijaa, jotka arvioivat tutkimushankkeet itsenäisesti toisistaan riippumatta. Hyvinvointialueen tiedepalvelukeskus osoittaa arvioitavat hankkeet arvioijille siten, että arvioijien kokoonpano määräytyy satunnaisesti ja vaihtelee tutkimushankekohtaisesti.

Tutkimushankkeet asetetaan arviointien perusteella muodostuneiden mediaanipisteiden perusteella paremmuusjärjestykseen, jossa kyseisessä hakuluokassa eniten mediaanipisteitä saanut hakija on ensimmäisenä. Jaettavan VTR-rahoituksen määrä vaikuttaa siihen, missä menee rahoitusta saavien tutkimushankkeiden ja toisaalta saamatta jäävien tutkimushankkeiden mediaaniraja. Toimikunta on arvioinut tutkimushankkeiden rahoittamisen kannalta järkeväksi myöntää enemmän rahoitusta niihin tutkimushankkeisiin, jotka menestyvät arvoinnissa sen sijaan että se jakaisi niukkaa tutkimusrahaa tasajaolla laajasti hakijoille.

4 Oikaisuvaatimuksen arviointi

Oikaisuvaatimus perustuu keskeisesti siihen, että tutkimushankkeen arvioijat ovat antaneet oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan liian vähän pisteitä tietyissä arviointikohdissa. Arviointikohdissa, jotka perustuvat STM:n asetuksen painoalueisiin, eräät arvioijat ovat katsoneet, että tutkimushanke ei kohdistu kyseiselle painoalueelle. Lisäksi tutkimushankkeen yleistä merkitystä ja vaikuttavuutta koskevassa kohdassa yksi arvioija on antaneet vähemmän pisteitä kuin muut arvioijat

Todetaan arviointia koskevista säännöksistä, että VTR-rahoituksen myöntöperusteista on säädetty niukasti lainsäädännössä ja käytännössä hakemusten arvoinnin yksityiskohdat perustuvat hyvinvointialueen ohjeistukseen.

Tutkimushankkeiden arvioinnista voidaan todeta, että hankkeiden arviointi perustuu keskeisesti VTR-rahoitusta hakevan laatimaan ja hakemuksen osana toimittamaan tutkimussuunnitelmaan, jonka muotoa ja sisältöä ei ole lainsäädännössä sitovasti säädetty. Tutkimussuunnitelma ei vertaudu sellaiseen asiakirjaan, jonka sisältämät tiedot voivat olla automaattisesti peruste velvoittavaan tai oikeuttavaan viranomaisen päätökseen vastaavalla tavalla kuten esimerkiksi vaikka veroilmoituksen tiedot ovat suoraan verotuspäätöksen perusteena. Tutkimussuunnitelman perusteella tehtävään hakemuksen arviointiin ja pisteytykseen sisältyy tämän perusteella tulkinnanvaraa.

Tutkimushankkeiden pisteytyksistä voidaan todeta, että kaikki arvioijan pisteytykset perustuvan aina arvioijan omaan harkintaan. Arviointiohjeessa kuvataan arviointiasteikot ja niiden selitys sekä STM:n painoalueiden sisältöä, mutta kaikki pisteytyksiin johtavat

sisältökuvaukset sisältävät jo sellaisenaan tulkinnanvaraisia ja harkinnanvaraisia elementtejä, jota voivat johtaa erilaisiin pisteytyksiin, kun niitä arvioidaan suhteessa hakemusasiakirjoihin ja suhteessa tutkimussuunnitelmaan. Tästä voi väistämättä seurata eroja samassa arviointikohdassa annettuihin eri arvioijien pisteytyksiin. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta tutkimuksesta voidaan todeta, että pistetyseroja on ollut myös muissa arviointikohdissa kuin niissä, johon oikaisuvaatimus perustuu.

Arvioinnissa noudetetaan arviointiohjetta, jonka mukaan pistetystä ei perustella ja ainoastaan yleisarvosanasta annetaan kirjallinen arvio.

Mitä tulee mainitaan väitöskirjatutkimuksen palkkatasosta, voidaan todeta, että kyse ei ole numerisesta arviosta vaan seikasta, jonka arvioija on nähnyt aiheelliseksi mainita lopun yleisarvioinnissa.

Oikaisuvaatimuksen kohtena olevan päätöksen osalta todetaan, että arvioijat ovat toimineet harkintavaltansa antamissa rajoissa, jonka perusteella tutkimussuunnitelmalle annetut pisteet ovat jääneet alle VTR-rahoituksen edellyttämän pisterajan.

Tervitutk 14.04.2026 § 6

Valmistelija(t) Asiantuntija (YTA-tutkimusyhteistyö) Kristiina Nerg, puh. 044 717 4950, sähköposti kristiina.nerg(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös Kati Kinnunen poistui esteellisyyden vuoksi kokouksesta eikä osallistunut asian käsittelyyn. Alueellinen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta keskusteli tohtoritason tutkimushankemuksista ja hyväksyi puheenjohtajan esityksen mukaisesti.

Esittelijä Eija Ruotsalainen
puheenjohtaja

Päätösehdotus Alueellisen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta keskustelee väitöskirjatutkimushankkeiden VTR:n jaosta ja tekee tutkimusrahoituspäätökset.
Tutkimustoimikunta huomioi päätöksenteossaan edellä mainitun hakijan tilanteen ja hakuohjeen ”Valtion tutkimusrahoituksen (VTR) hakeminen vuonna 2026” -kirjaukset.
Tutkimusrahoituksesta esitetään käytettäväksi 1 019 100 € (23,9 %) väitöskirjatutkimushankkeiden rahoittamiseen. Väitöskirjatason 93

tutkimushankkeista esitetään rahoitettavaksi 41, mikä on 44,1 % hakemusluokan 93 hakemuksista.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 18

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

Esityslistan oheisaineistona:

Väitöskirjatason tutkimushankkeet, esitys

Valmistelu

Itä-Suomen yhteistyöalueella yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitushaku toteutettiin 7.1.-6.2.2026. Määräaikaan mennessä hakemuksia tuli yhteensä 234. Näistä väitöskirjatutkimushankeluokkaan tuli 93 hakemusta (40 % kaikista hakemuksista). Edelliseen vuoteen verrattuna väitöskirjatutkimustason hakemusmäärä oli pienentynyt kolmella (3) hakemuksella.

Haku ja arviointi toteutettiin eTutkija-järjestelmässä. Hakemukset satunnaistettiin tiedepalvelukeskuksessa arvioijille. Ulkopuoliset arvioijat arvioivat hakemukset siten, että jokainen hakemus sai viisi (5) erillistä arviointia. Ulkopuoliset arvioijat pisteyttivät yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tavoitteet ja painoalueet hakijan hakemuksessa antamien tietojen perusteella.

VTR:n kustannuspaikan seurannasta kävi ilmi, että yksi hakija (hakija 4) ei ole käyttänyt vuonna 2025 saamaansa valtion tutkimusrahoitusta 31.12.2025 mennessä. Hakija oli tehnyt rahoituksen käyttöönottoraportin 31.10.2025 mennessä, jossa ilmoittanut käyttävänsä rahoitusta. **Hakijasta riippumattomista syistä** hakijan joulukuun palkka 2025 ei ollut kirjautunut oikealle VTR-kustannuspaikalle.

Ote ohjeesta: "Valtion tutkimusrahoituksen (VTR) hakeminen vuonna 2026", s. 6-7: "Hakua edeltävänä vuotena rahoitusta saanut tutkija voi seuraavana vuonna hakea valtion tutkimusrahoitusta (VTR), jos tutkija on ottanut saamansa rahoituksen käyttöön ja toimittanut käyttöönottoraportin tutkimustoimikunnalle samaisena vuonna 31.10. mennessä. Hakua edeltävänä vuotena rahoitusta saanut tutkija ei voi hakea seuraavana vuonna valtion tutkimusrahoitusta (VTR), jos tutkija ei ole ottanut saamaansa rahoitusta käyttöön, mutta on raportoinut tutkimustoimikunnalle samaisena vuonna 31.10. mennessä, miksi rahoitusta ei ole käytetty."

Tutkimustoimikunta huomioi päätöksenteossaan edellä mainitun hakijan tilanteen ja hakuohjeen "Valtion tutkimusrahoituksen (VTR) hakeminen vuonna 2026" -kirjaukset.

